

Strona główna>Sprawy rodzinne i dziedziczenie>Transgraniczne umieszczanie dzieci, w tym w rodzinach zastępczych

Transgraniczne umieszczanie dzieci, w tym w rodzinach zastępczych

Dziecko może potrzebować nowej rodziny, ponieważ jest sierotą albo z uwagi na fakt, że jego rodzice nie są w stanie zapewnić mu opieki. Ponadto pojęcie „rodziny zastępczej” może być różnie definiowane w poszczególnych państwach UE.

Wszelkie formy umieszczenia dziecka w domu zastępczym z co najmniej jedną osobą lub w placówce opiekuńczej, np. w domu dziecka, w innym państwie UE wchodzi w zakres stosowania [rozporządzenia Bruksela II bis](#).

Sąd lub organ planujący umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczej w innym państwie UE musi przed wydaniem orzeczenia skonsultować się z władzami tego państwa. Do celów ustalenia, jakiego rodzaju konsultacje są konieczne, rozporządzenie odsyła do prawa krajowego:

Jeżeli w przypadku sprawy wewnątrz krajowej umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczej wymagałoby interwencji organu publicznego danego państwa, przed wydaniem orzeczenia o transgranicznym umieszczeniu dziecka w domu zastępczym lub placówce konieczne jest uzyskanie zgody organów państwa przyjmującego.

Jeżeli organ publiczny danego państwa nie jest zobowiązany do interwencji w podobnych sprawach krajowych, należy jedynie poinformować jego organy o umieszczeniu dziecka w domu zastępczym lub placówce.

Prawo krajowe i procedury każdego państwa UE inaczej definiują pojęcie „rodziny zastępczej”, a zwłaszcza to, czy obejmuje ono krewnych.

Aby uzyskać szczegółowe informacje krajowe, należy kliknąć na flagę kraju.

Ostatnia aktualizacja: 15/04/2020

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Transgraniczne umieszczanie dzieci, w tym w rodzinach zastępczych - Czechy

1 Czy na mocy prawa krajowego istnieje obowiązek uprzedniego zasięgnięcia opinii i uzyskania zgody przed transgranicznym umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej? Proszę wymienić ewentualne wyjątki.

W praktyce organ centralny ma obowiązek dowiedzieć się od właściwej lokalnej agencji zajmującej się ochroną dzieci, jakie rozwiązania w zakresie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej są dostępne.

2 Jeżeli wymagane jest uprzednie zasięgnięcie opinii i uzyskanie zgody, do którego organu należy się zwrócić o opinię i zgodę?

Organ centralny udziela zgody po zasięgnięciu opinii właściwej lokalnej agencji zajmującej się ochroną dzieci. Organ centralny udziela zgody nieformalnie, sporządzając stosowną opinię na piśmie.

3 Proszę krótko opisać procedurę konsultacji i uzyskania zgody (w tym wymagane dokumenty, terminy, procedury i inne istotne szczegóły).

Organ centralny kontaktuje się z właściwą lokalną agencją zajmującą się ochroną dzieci (organem gminy, któremu powierzono dodatkowe uprawnienia), która z kolei ustala, czy dziecko można umieścić w rodzinie zastępczej lub placówce, a jeżeli tak – wskazuje odpowiednią rodzinę lub placówkę (analizując, czy opiekunowie zastępczy i placówki opiekuńczo-wychowawcze mogą przyjąć dziecko).

4 Co zgodnie z prawem krajowym rozumie się przez „rodzinę zastępczą”?

Jeżeli żadne z rodziców nie jest w stanie samodzielnie sprawować opieki nad dzieckiem, sąd może powierzyć obowiązek sprawowania pieczy nad dzieckiem opiekunowi prawnemu (dzieje się tak w przypadku, gdy sąd pozbawił rodziców władzy rodzicielskiej bądź ją ograniczył lub gdy rodzice zmarli) lub opiekunowi zastępczemu; alternatywnie, dziecko można umieścić w pieczy „innej osoby”. Opiekun zastępczy i opiekun prawny mogą pobierać ściśle określone świadczenia społeczne. „Inna osoba” nie jest uprawniona do pobierania takich świadczeń.

Opiekun zastępczy jest zobowiązany i upoważniony do sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem. Wychowując dziecko, opiekun zastępczy w odpowiedni sposób korzysta z praw przysługujących jego rodzicom i wykonuje obowiązki spoczywające na jego rodzicach. Opiekun zastępczy jest zobowiązany i upoważniony wyłącznie do podejmowania decyzji dotyczących codziennych spraw dziecka, do reprezentowania dziecka w tych sprawach oraz do zarządu majątkiem dziecka. Opiekun zastępczy ma obowiązek informować rodziców dziecka o istotnych kwestiach wywierających wpływ na dziecko. W stosownych przypadkach sąd może przyznać opiekunowi zastępczemu dodatkowe prawa i powierzyć mu dodatkowe obowiązki.

Jeżeli dziecko nie może zostać objęte żadną z opisanych powyżej form pieczy, sąd może nakazać umieszczenie dziecka w placówce.

5 Czy pojęcie „rodziny zastępczej” obejmuje bliskich dziecka? Jeśli tak, proszę podać, których.

Tak, znaczna liczba opiekunów zastępczych w Republice Czeskiej jest spokrewniona z dzieckiem. W czeskim ustawodawstwie dotyczącym pieczy zastępczej nie przewidziano żadnych przepisów dotyczących stopnia pokrewieństwa ani żadnych innych ograniczeń.

Ostatnia aktualizacja: 28/07/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Transgraniczne umieszczanie dzieci, w tym w rodzinach zastępczych - Niemcy

1 Czy na mocy prawa krajowego istnieje obowiązek uprzedniego zasięgnięcia opinii i uzyskania zgody przed transgranicznym umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej? Proszę wymienić ewentualne wyjątki.

Co do zasady tak, umieszczenie małoletniego w pieczy zastępczej Niemczech musi być zawsze poprzedzone zwróceniem się przez inne państwo członkowskie UE (z wyjątkiem Danii) z wnioskiem o przeprowadzenie procedury konsultacji.

Ogólnie rzecz biorąc, wymóg ten obejmuje wszystkie formy umieszczenia w pieczy zastępczej w Niemczech, tj. również – w szczególności – umieszczenie w pieczy osób bliskich, o ile umieszczenia dokonano na podstawie środka zastosowanego przez organ lub sąd w wysyłającym państwie członkowskim.

W przypadku środka zastosowanego przez organ lub sąd w innym państwie członkowskim UE (z wyjątkiem Danii) można więc zasadniczo przyjąć, że konieczne będzie uzyskanie wcześniejszej zgody.

To, czy w szczególnych indywidualnych przypadkach można w drodze wyjątku odstąpić od wymogu uzyskania wcześniejszej zgody, należy ustalić z właściwym krajowym Urzędem ds. Dzieci i Młodzieży (*Landesjugendamt* – LJA) przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

W przypadku jakiegokolwiek zmiany środka związanego z umieszczeniem w pieczy zastępczej lub przedłużeniu tego środka należy uzyskać nową zgodę.

2 Jeżeli wymagane jest uprzednie zasięgnięcie opinii i uzyskanie zgody, do którego organu należy się zwrócić o opinię i zgodę?

Zgody musi udzielić Urząd ds. Dzieci i Młodzieży właściwy dla kraju związkowego, w którym planuje się dokonać umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Niemcy składają się z 16 krajów związkowych, w których działa 17 Urzędów ds. Dzieci i Młodzieży (po jednym w każdym kraju związkowym poza Nadrenią Pn.-Westfalią, gdzie znajdują się dwa takie urzędy; wykaz adresów tych urzędów opublikowano pod adresem <http://www.bagljae.de/>). Jeżeli nie zaproponowano jeszcze żadnego konkretnego miejsca, w którym należałoby umieścić małoletniego, niemiecki organ centralny wskazuje obszar podlegający właściwości Urzędu ds. Dzieci i Młodzieży, z którym małoletni jest najściślej związany. Alternatywnie za właściwy można uznać kraj związkowy Berlin [§ 45 ustawy o wdrażaniu określonych aktów prawnych w obszarze międzynarodowego prawa rodzinnego (Gesetz zur Aus- und Durchführung bestimmter Rechtsinstrumente auf dem Gebiet des internationalen Familienrechts) – ustawa o międzynarodowym prawie rodzinnym – IntFamRVG].

Kraj związkowy	Adres	Numer telefonu, numer faksu, adres e-mail, strona internetowa
Badenia-Wirtembergia	Kommunalverband für Jugend und Soziales Baden-Württemberg Dezernat Jugend – Landesjugendamt Lindenspürstraße 39 70176 Stuttgart	Kierownik: Reinhold Grüner Tel.: +49 (0)711 6375-0 Faks: +49 (0)711 6375-449 E-mail: reinhold.gruener@kvjs.de http://www.kvjs.de/
Bawaria	Zentrum Bayern Familie und Soziales Bayerisches Landesjugendamt Marsstraße 46 80335 Monachium	Kierownik: Hans Reinfelder Tel.: +49 (0)89 1261-04 Faks: +49 (0)89 1261-2412 E-mail: grenzueberschreitendeUnterbringung-blja@zbfz.bayern.de http://www.blja.bayern.de/
Berlin	Senatsverwaltung für Bildung, Jugend und Wissenschaft Jugend und Familie, Landesjugendamt Bernhard-Weiß-Straße 6 10178 Berlin	Kierownik: zostanie wkrótce ogłoszony Stała przedstawiciel w ramach stowarzyszenia federalnego (BAG): Dr Sabine Skutta Tel.: +49 (0)30 90227-5580 Faks: +49 (0)30 90227-5011 E-mail: sabine.skutta@senbjf.berlin.de http://www.berlin.de/sen/bjw
Brandenburgia	Ministerium für Bildung, Jugend und Sport des Landes Brandenburg Abteilung Kinder, Jugend und Sport Heinrich-Mann-Allee 107 14473 Poczdam	Kierownik: Volker-Gerd Westphal Tel.: +49 (0)331 866-0 Faks: +49 (0)331 866-3595 E-mail: http://www.mbjs.brandenburg.de/
Brema	Die Senatorin für Soziales, Jugend, Frauen, Integration und Sport Landesjugendamt Bahnhofsplatz 29 28195 Brema	Kierownik: Christiane Schrader Tel.: +49 (0)421 361-0 Faks: +49 (0)421 496-4401 E-mail: christiane.schrader@soziales.bremen.de http://www.soziales.bremen.de/sixcms/detail.php?gsid=bremen02.c.740.de
Hamburg	Behörde für Arbeit, Soziales, Familie und Integration Amt für Familie Überregionale Förderung und Beratung/ Landesjugendamt FS 4 Adolph-Schönfelder-Straße 5 22083 Hamburg	Kierownik: Dr Herbert Wiedermann Tel.: +49 (0)40 42863-2504 Faks: +49 (0)40 42796-1144 E-mail: herbert.wiedermann@basfi.hamburg.de http://www.hamburg.de/basfi/
Hesja	Hessisches Ministerium für Soziales und Integration Abteilung II6B – Jugendgremienarbeit Sonnenberger Straße 2/2a 65193 Wiesbaden	Kierownik: Cornelia Lange Tel.: +49 (0)611 3219-3248 lub -3249 Faks: +49 (0)611 817-3260 E-mail: cornelia.lange@hsm.hessen.de Stała przedstawiciel w ramach stowarzyszenia federalnego (BAG): Susanne Rothenhöfer Tel.: +49 (0)611 3219-3433 Faks: +49 (0)611 32719-3433 E-mail: susanne.rothenhoefer@hsm.hessen.de http://www.sozialministerium.hessen.de/
Mekleburgia-Pomorze Przednie	Kommunaler Sozialverband Mecklenburg-Vorpommern Landesjugendamt Der Verbandsdirektor Am Grünen Tal 19 19063 Schwerin	Kierownik: zostanie wkrótce ogłoszony Dane kontaktowe: Nicole Kehrhahn-von Leesen Tel.: +49 (0)385 396899-11 Faks: +49 (0)385 396899-19 E-mail: Kehrhahn-vonLeesen@ksv-mv.de http://www.ksv-mv.de/jugendhilfe/aufgaben.html

Dolna Saksonia	Niedersächsisches Landesamt für Soziales, Jugend und Familie Außenstelle Hannover Fachgruppe Kinder, Jugend und Familie Schiffgraben 30-32 30175 Hanower	Kierownik: Silke Niepel Tel.: +49 (0)511 89701-303 Faks: +49 (0)511 89701-330 E-mail: silke.niepel@ls.niedersachsen.de http://www.soziales.niedersachsen.de/
Nadrenia Pn.- Westfalia (Nadrenia)	Landschaftsverband Rheinland Dezernat Kinder, Jugend und Familie LVR-Landesjugendamt Kennedy-Ufer 2 50679 Kolonia	Kierownik: Lorenz Bahr Tel.: +49 (0)221 809-4002 Faks: +49 (0)221 809-4009 E-mail: LR4Buero@lvr.de http://www.lvr.de/
Nadrenia Pn.- Westfalia (Westfalia-Lippe)	Landschaftsverband Westfalen-Lippe LWL-Dezernat Jugend und Schule Warendorfer Straße 25 48145 Münster	Kierownik: Birgit Westers Tel.: +49 (0)251 591-01 Faks: +49 (0)251 591-275 E-mail: birgit.westers@lwl.org http://www.lwl.org/LWL/Jugend/Landesjugendamt/LJA/
Nadrenia-Palatynat	Landesamt für Soziales, Jugend und Versorgung Rheinland-Pfalz Landesjugendamt Rheinallee 97-101 55118 Moguncja	Kierownik: Birgit Zeller Tel.: +49 (0)6131 967-289 Faks: +49 (0)6131 967-365 E-mail: zeller.birgit@lsjv.rlp.de http://www.lsjv.rlp.de/kinder-jugend-und-familie/
Saara	Ministerium für Soziales, Gesundheit, Frauen und Familie C 5 – Kinder- und Jugendhilfe, Landesjugendamt Franz-Josef-Röder-Straße 23 66119 Saarbrücken	Kierownik: Alexandra Heinen Tel.: +49 (0)681 501 – 2082 E-mail: a.heinen@soziales.saarland.de Stała przedstawiciel w ramach stowarzyszenia federalnego (BAG): Annette Reichmann Tel.: +49 (0)681 501-2082 Faks: +49 (0)681 501-3416 E-mail: a.reichmann@soziales.saarland.de E-mail: landesjugendamt@soziales.saarland.de http://www.landesjugendamt.saarland.de/
Saksonia	Sächsisches Staatsministerium für Soziales und Verbraucherschutz Landesjugendamt Carolastraße 7a 09111 Chemnitz	Kierownik: Peter Darmstadt Tel.: +49 (0)371 24081-101 E-mail: peter.darmstadt@lja.sms.sachsen.de http://www.lja.sms.sachsen.de/
Saksonia-Anchalt	Landesverwaltungsamt Referat Jugend Landesjugendamt Ernst-Kamieth-Straße 2 06122 Halle (Saale)	Kierownik: Antje Specht Przedstawiciel w ramach stowarzyszenia federalnego (BAG): Corinna Rudloff Tel.: +49 (0)345 514-1625/1855 Faks: +49 (0)345 514-1012/1719 E-mail: antje.specht@lwa.sachsen-anhalt.de ; Corinna.Rudloff@lwa.sachsen-anhalt.de http://www.sachsen-anhalt.de/startseite/
Szlezwik-Holsztyn	Ministerium für Soziales, Gesundheit, Jugend, Familie und Senioren des Landes Schleswig-Holstein Landesjugendamt Adolf-Westphal-Straße 4 24143 Kilonia	Kierownik: Thorsten Wilke Tel.: +49 (0)431 988-2405 Faks: +49 (0)431 988-2618 E-mail: thorsten.wilke@sozmi.landsh.de http://www.schleswig-holstein.de/MSGFG/DE/MSGFG_node.html
Turyngia	Thüringer Ministerium für Bildung, Jugend und Sport Abt. 4 – Kinder, Jugend, Sport und Landesjugendamt Werner-Seelenbinder-Str. 7 99096 Erfurt	Kierownik: Martina Reinhardt Tel.: +49 (0)361 573411-300 Faks: +49 (0)361 573411-830 E-mail: martina.reinhardt@tmbjs.thueringen.de http://www.thueringen.de/

3 Proszę krótko opisać procedurę konsultacji i uzyskania zgody (w tym wymagane dokumenty, terminy, procedury i inne istotne szczegóły).

Wniosek o udzielenie zgody na umieszczenie małoletniego z innego państwa członkowskiego UE (z wyjątkiem Danii) w pieczy zastępczej w Niemczech należy przesłać albo bezpośrednio do właściwego niemieckiego Urzędu ds. Dzieci i Młodzieży, albo do Federalnego Urzędu Sprawiedliwości (*Bundesamt für Justiz*) za pośrednictwem organu centralnego innego państwa członkowskiego UE – w tym przypadku przekaze on następnie wniosek właściwemu niemieckiemu Urzędowi ds. Dzieci i Młodzieży.

Właściwy miejscowo niemiecki Urząd ds. Dzieci i Młodzieży powinien co do zasady uwzględnić wniosek zgodnie z § 46 ust. 1 IntFamRVG, jeżeli:

- 1) planowane umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w Niemczech służy jego dobru, zwłaszcza z uwagi na fakt, że dziecko jest szczególnie związane z Niemcami;
- 2) organy państwa trzeciego przekazały sprawozdanie oraz – w stosownych przypadkach – zaświadczenia lekarskie lub wyniki badań lekarskich uzasadniające planowane umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) dziecko przesłuchano w toku postępowania prowadzonego w państwie trzecim, chyba że jego przesłuchanie uznano za nieodpowiednie z uwagi na wiek lub stopień dojrzałości (co do zasady uznaje się, że wszystkie dzieci, które ukończyły 3. rok życia, podlegają obowiązkowi przesłuchania na okoliczność ich umieszczenia w pieczy zastępczej w Niemczech w sposób dostosowany do wieku i stopnia rozwoju);
- 4) odpowiednia instytucja lub rodzina zastępcza wyraziły zgodę na umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej i nie stwierdzono żadnych innych przesłanek przemawiających przeciwko zastosowaniu takiego środka;
- 5) udzielono lub obiecano udzielenie wszelkich zgód wymaganych zgodnie z przepisami ustawy o cudzoziemcach oraz
- 6) przyjęto ustalenia dotyczące przejęcia kosztów (w tym wystarczającego ubezpieczenia zdrowotnego).

Zgoda, której planuje udzielić Urząd ds. Dzieci i Młodzieży, musi zostać zatwierdzona przez sąd rodzinny (*Familiengericht*) działający w siedzibie wyższego sądu krajowego (*Oberlandesgericht*), w którego okręgu dziecko ma zostać umieszczone w pieczy zastępczej, przed poinformowaniem wnioskującego organu państwa trzeciego o udzieleniu zgody (§ 47 ust. 1 zdanie pierwsze IntFamRVG).

Po udzieleniu lub odmowie udzielenia zgody właściwy niemiecki Urząd ds. Dzieci i Młodzieży przekazuje wnioskującemu organowi państwa trzeciego, niemieckiemu organowi centralnemu i placówce lub rodzinie zastępczej, w której dziecko ma zostać umieszczone, swoją uzasadnioną, ostateczną decyzję (§ 46 ust. 5 IntFamRVG).

W tym kontekście wymagane są następujące informacje i dowody:

- nazwa, adres i numer telefonu właściwego organu państwa trzeciego dokonującego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej;
- imię i nazwisko, data urodzenia i obywatelstwo dziecka (kopia dowodu tożsamości lub aktu urodzenia);
- (planowany) czas trwania umieszczenia w pieczy zastępczej;
- powody/przesłanki o charakterze specjalistycznym uzasadniające umieszczenie w pieczy zastępczej w ujęciu ogólnym lub umieszczenie konkretnie w Niemczech (uwzględniając wszelkie wcześniejsze orzeczenia sądu);
- informacje o stanie zdrowia dziecka (w miarę dostępności: zaświadczenia lekarskie/wyniki badań lekarskich);
- imiona i nazwiska/nazwy, adresy oraz numery telefonów przyjmującej placówki opiekuńczo-wychowawczej/członków rodziny zastępczej w Niemczech;
- zgoda placówki opiekuńczo-wychowawczej/rodziny zastępczej na umieszczenie w niej dziecka;
- w miarę dostępności: informacje pozwalające potwierdzić stosowność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej i wydania rodzinie zastępczej pozwolenia na objęcie dziecka pieczą zastępczą bądź wydania placówce przyjmującej pozwolenia na prowadzenie działalności zgodnie z prawem niemieckim;
- dane kontaktowe osoby wykonującej władzę rodzicielską (osób wykonujących władzę rodzicielską);
- dowody potwierdzające, że dziecko przesłuchano w toku postępowania prowadzonego w państwie trzecim, chyba że jego przesłuchanie wydaje się nieodpowiednie z uwagi na wiek lub stopień dojrzałości;
- dowody wskazujące osobę odpowiedzialną za pokrycie kosztów;
- dowody potwierdzające objęcie dziecka ubezpieczeniem zdrowotnym/ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej.

Wszystkie informacje i dowody należy przetłumaczyć na język niemiecki.

W tym kontekście zastrzega się prawo do wystąpienia w indywidualnych przypadkach o dodatkowe informacje lub dokumenty.

4 Co zgodnie z prawem krajowym rozumie się przez „rodzinę zastępczą”?

W rozumieniu art. 56 rozporządzenia Bruksela II bis termin ten obejmuje wszelkie przypadki umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej poza placówkami. Przepisy tego artykułu odpowiadają przepisom § 44 ust. 1 zdanie pierwsze kodeksu ubezpieczeń społecznych (Sozialgesetzbuch – SGB) – księga osma – dobro dzieci i młodzieży (SGB VIII): „[k]ażda osoba chcąca sprawować opiekę nad dzieckiem lub osobą młodą w pełnym wymiarze czasu w ramach prowadzonego przez siebie gospodarstwa domowego”. Taką osobę określa się mianem rodzica zastępczego.

5 Czy pojęcie „rodziny zastępczej” obejmuje bliskich dziecka? Jeśli tak, proszę podać, których.

Tak. Co do zasady uwzględnia się wszystkie więzi rodzinne.

Ostatnia aktualizacja: 24/07/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Transgraniczne umieszczanie dzieci, w tym w rodzinach zastępczych - Włochy

1 Czy na mocy prawa krajowego istnieje obowiązek uprzedniego zasięgnięcia opinii i uzyskania zgody przed transgranicznym umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej? Proszę wymienić ewentualne wyjątki.

W ustawodawstwie włoskim nie przewidziano żadnych przepisów szczególnych dotyczących procedury uprzedniej konsultacji, o której mowa w art. 56 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2201/2003. Zgodnie z przepisami ogólnymi umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej (tj. umieszczenie go u osób innych niż jego rodzice) wymaga jednak zaangażowania właściwego organu wymiaru sprawiedliwości.

Przy dokonywaniu oceny na potrzeby umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej we Włoszech zgodnie z art. 56 wspomnianego powyżej rozporządzenia zaleca się zasięgnięcie opinii organu centralnego we Włoszech odpowiedzialnego za gromadzenie wymaganych informacji lub wręcz udzielanie wsparcia (Ministerstwo Sprawiedliwości, Departament ds. Wymiaru Sprawiedliwości dla Nieletnich i Sprawiedliwości Społecznej, Organ Centralny, via D. Chiesa 24, 00136 Rzym; tel. +39 06 6818.8535; e-mail: autoritacentrali.dgmc@giustizia.it).

2 Jeżeli wymagane jest uprzednie zasięgnięcie opinii i uzyskanie zgody, do którego organu należy się zwrócić o opinię i zgodę?

Umieszczenie w pieczy zastępczej wymaga zaangażowania organu wymiaru sprawiedliwości; w braku przepisów szczególnych zaleca się zasięgnięcie opinii włoskiego organu centralnego przed umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej. Brak przepisów krajowych regulujących kwestie związane z umieszczeniami transgranicznymi sprawia, że włoskie sądy są zobowiązane do zatwierdzania takich umieszczeń na zasadzie analogii z systemem pieczy ustanowionym w art. 4 ust. 2 ustawy nr 184 z 1983 r. Dlatego też umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej we Włoszech wymaga zaangażowania włoskich sądów.

3 Proszę krótko opisać procedurę konsultacji i uzyskania zgody (w tym wymagane dokumenty, terminy, procedury i inne istotne szczegóły).

Nie przewidziano żadnych szczególnych przepisów krajowych.

4 Co zgodnie z prawem krajowym rozumie się przez „rodzinę zastępczą”?

Prawo krajowe nie zawiera definicji pojęcia „rodziny zastępczej”, które na gruncie prawa włoskiego można przełożyć jako *famiglia affidataria*.

Funkcjonowanie tej instytucji regulują jednak przepisy ustawy nr 184 z 1983 r. Zgodnie z przepisami tej ustawy pojęcie *famiglia affidataria* oznacza rodzinę (pary mające wspólne dzieci, pary niemające wspólnych dzieci lub pojedyncze osoby) odpowiedzialną za sprawowanie pieczy nad dzieckiem, które nie może korzystać ze wsparcia i ochrony swoich rodziców biologicznych.

5 Czy pojęcie „rodziny zastępczej” obejmuje bliskich dziecka? Jeśli tak, proszę podać, których.

Zgodnie z prawem krajowym (zob. art. 2 ustawy nr 184 z 1983 r.) każdego małoletniego, który został tymczasowo pozbawiony możliwości wychowywania się w odpowiednim otoczeniu rodzinnym, można umieścić w innej rodzinie, potencjalnie z innymi małoletnimi, lub umieścić w pieczy pojedynczej osoby lub społeczności o charakterze zbliżonym do rodziny, aby zapewnić mu utrzymanie oraz zagwarantować mu możliwość kształcenia się i uczenia. Jeżeli umieszczenie dziecka w odpowiedniej rodzinie nie jest możliwe, można umieścić je w publicznej lub prywatnej placówce opiekuńczo-wychowawczej, najlepiej w regionie, w którym dziecko ma swoje miejsce zamieszkania. W braku jakiegokolwiek definicji prawnej przyjmuje się, że rodziny zastępcze oznaczają osoby inne niż rodzice dziecka. W tym zakresie w prawie krajowym nie dokonuje się rozróżnienia między osobami bliskimi a innymi osobami. Jeżeli jednak dochodzi do usunięcia dziecka z jego rodziny, sędzia ma obowiązek w pierwszej kolejności upewnić się, czy dziecko można umieścić u bliskich mu osób. Możliwość umieszczenia dziecka u innych osób można rozważyć dopiero wówczas, gdy okaże się to niemożliwe.

Ostatnia aktualizacja: 22/12/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Transgraniczne umieszczanie dzieci, w tym w rodzinach zastępczych - Łotwa

1 Czy na mocy prawa krajowego istnieje obowiązek uprzedniego zasięgnięcia opinii i uzyskania zgody przed transgranicznym umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej? Proszę wymienić ewentualne wyjątki.

Przed wydaniem nakazu transgranicznego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej należy zasięgnąć opinii sądu rodzinnego (*bāriņtiesa*) właściwego dla miejsca, w którym dziecko ma zostać umieszczone, oraz uzyskać zgodę tego sądu.

2 Jeżeli wymagane jest uprzednie zasięgnięcie opinii i uzyskanie zgody, do którego organu należy się zwrócić o opinię i zgodę?

Plan umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej należy zgłosić łotewskiemu Ministerstwu Sprawiedliwości, które przekaże je właściwemu sądowi rodzinnemu celem uzyskania zgody.

Zgoda właściwego sądu rodzinnego nie jest wymagana, jeżeli w chwili umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej rodzice dziecka nie byli pozbawieni władzy rodzicielskiej ani prawo do pieczy nad dzieckiem nie zostało przyznane innej osobie.

3 Proszę krótko opisać procedurę konsultacji i uzyskania zgody (w tym wymagane dokumenty, terminy, procedury i inne istotne szczegóły).

Łotewskie Ministerstwo Sprawiedliwości pełni funkcję centralnego punktu kontaktowego odpowiedzialnego za rozpoznawanie wniosków o umieszczenie w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 56 rozporządzenia, oraz przekazywanie ich właściwemu organowi na Łotwie wydającemu decyzje w sprawie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.

Wykaz wymaganych dokumentów:

1. dokument zawierający informacje o statusie prawnym dziecka oraz odpisy wszystkich istotnych orzeczeń sądu, wraz z tłumaczeniem na język łotewski;
2. dokument zawierający informacje o powodach usunięcia dziecka z rodziny, wraz z tłumaczeniem na język łotewski;
3. odpis aktu urodzenia dziecka;
4. dokument zawierający informacje na temat potrzeb dziecka (stan zdrowia, potrzeby edukacyjne, potrzeby emocjonalne oraz języki, w jakich można komunikować się z dzieckiem), wraz z tłumaczeniem na język łotewski;
5. świadectwo uczęszczania do szkoły lub przedszkola i dokumentacja medyczna (wyniki badań lekarskich, karta szczepień i karta diagnostyczna), wraz z tłumaczeniem na język łotewski;
6. dokument zawierający informacje na temat osoby, u której dziecko ma zostać umieszczone, lub rodziny, w której dziecko ma zostać umieszczone.

*Jeżeli organ państwa trzeciego nie wskazał żadnej konkretnej osoby na Łotwie, u której należy umieścić dziecko z uwagi na istotność powiązań dziecka z Łotwą, sąd rodzinny udziela wsparcia w poszukiwaniach odpowiedniego opiekuna lub odpowiedniej rodziny zastępczej na Łotwie.

4 Co zgodnie z prawem krajowym rozumie się przez „rodzinę zastępczą”?

Na Łotwie dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej można umieścić w rodzinie zastępczej lub objąć opieką prawną.

Rodzina zastępcza to rodzina sprawująca pieczę zastępczą nad sierotą lub dzieckiem pozbawionym opieki rodzicielskiej do chwili, w której dziecko będzie mogło zostać ponownie objęte opieką rodzicielską – o ile będzie to możliwe – lub do chwili przysposobienia dziecka bądź objęcia go opieką prawną.

Opiekun przejmuje wszystkie prawa i obowiązki rodzicielskie oraz reprezentuje dziecko w sprawach osobistych i majątkowych.

5 Czy pojęcie „rodziny zastępczej” obejmuje bliskich dziecka? Jeśli tak, proszę podać, których.

Na opiekuna dziecka można wyznaczyć osobę bliską dziecku lub osobę niebędącą osobą bliską dziecku, którą sąd rodzinny uznał za zdolną do pełnienia funkcji opiekuna dziecka.

Każda osoba bliska dziecku zainteresowana podjęciem się opieki nad dzieckiem może zostać wyznaczona na jego opiekuna, jeżeli ma zdolności i cechy umożliwiające jej wykonywanie zadań związanych ze sprawowaniem opieki.

Ostatnia aktualizacja: 13/01/2022

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Transgraniczne umieszczanie dzieci, w tym w rodzinach zastępczych - Malta

1 Czy na mocy prawa krajowego istnieje obowiązek uprzedniego zasięgnięcia opinii i uzyskania zgody przed transgranicznym umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej? Proszę wymienić ewentualne wyjątki.

Organem właściwym w tym względzie jest Urząd ds. Standardów w zakresie Opieki Społecznej, który pełni funkcję organu centralnego na Malcie. Zob. odpowiedź na pytanie 3 poniżej.

2 Jeżeli wymagane jest uprzednie zasięgnięcie opinii i uzyskanie zgody, do którego organu należy się zwrócić o opinię i zgodę?

Organem właściwym w tym względzie jest Urząd ds. Standardów w zakresie Opieki Społecznej, który pełni funkcję organu centralnego na Malcie.

3 Proszę krótko opisać procedurę konsultacji i uzyskania zgody (w tym wymagane dokumenty, terminy, procedury i inne istotne szczegóły).

Aby zarejestrować umieszczenie transgraniczne na Malcie, organ centralny państwa wnioskującego zwraca się do maltańskiego organu centralnego o udzielenie zgody na umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej. Należy zwrócić się o formularz wniosku i wypełniony formularz złożyć do Urzędu ds. Standardów w zakresie Opieki Społecznej, który pełni funkcję organu centralnego na Malcie.

W tym kontekście stosuje się poniższą procedurę.

Maltański organ centralny powinien otrzymać należyście wypełniony formularz wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Wspomniany wniosek powinien przekazać organ centralny państwa wnioskującego. Wszystkie wymagane dokumenty należy przesłać wyłącznie w językach maltańskim lub angielskim. Po otrzymaniu formularza wniosku organ centralny na Malcie ustala, jakiego rodzaju umieszczenia w pieczy zastępczej dotyczy wniosek.

Maltański organ centralny przekazuje wniosek i dokumentację odpowiedniemu właściwemu organowi na Malcie, np. Agencja Appoġġ, agencji zajmującej się ochroną dzieci – w zależności od przypadku. Właściwe organy każdorazowo oceniają wnioski w oparciu o swoją wiedzę fachową, zwracając szczególną uwagę na następujące kwestie związane z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej: kwestie edukacyjne/pedagogiczne, kwestie związane z pomocą prawną, kwestie psychospołeczne/psychiatryczne oraz kwestie związane z bezpieczeństwem/ochroną dzieci.

Następnie organ centralny na Malcie może przekazać treść wydanej przez właściwe organy maltańskie decyzji dotyczącej transgranicznego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej organowi centralnemu państwa wnioskującego. **Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej nie dojdzie do skutku, dopóki maltański organ centralny nie udzieli zgody na jego dokonanie.** W ramach kolejnego etapu procedury organ centralny państwa wnioskującego informuje organ centralny na Malcie o terminie rozpoczęcia umieszczenia transgranicznego.

Poniżej wskazano niektóre dokumenty, które należy złożyć wraz z wnioskami:

- kopia krajowego dowodu tożsamości/paszportu matki, ojca i dzieci;
- akt urodzenia dziecka (dzieci);
- oświadczenie dotyczące opieki i pieczy;
- wszelkie inne stosowne dokumenty.

4 Co zgodnie z prawem krajowym rozumie się przez „rodzinę zastępczą”?

Termin „rodzina zastępcza” nie występuje w prawie maltańskim. W art. 2 ustawy o pieczy zastępczej z 2007 r. (rozdział 491 Zbioru praw Malty) definiuje się jednak „opiekuna zastępczego” jako „jedną osobę lub większą liczbę osób, które Rada ds. Pieczy Zastępczej zakwalifikowała do sprawowania pieczy nad dzieckiem”. Podobnie w art. 2 ustawy o opiece nad małoletnimi (opiece alternatywnej) (rozdział 602 Zbioru praw Malty), która po wejściu w życie ma zastąpić ustawę o pieczy zastępczej z 2007 r., „opiekuna zastępczego” zdefiniowano jako „jedną osobę lub większą liczbę osób, które Rada ds. Pieczy Zastępczej zakwalifikowała do sprawowania pieczy nad małoletnim”.

5 Czy pojęcie „rodziny zastępczej” obejmuje bliskich dziecka? Jeśli tak, proszę podać, których.

Termin „rodzina zastępcza” nie występuje w prawie maltańskim.

Ostatnia aktualizacja: 05/08/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Transgraniczne umieszczanie dzieci, w tym w rodzinach zastępczych - Polska

1 Czy na mocy prawa krajowego istnieje obowiązek uprzedniego zasięgnięcia opinii i uzyskania zgody przed transgranicznym umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej? Proszę wymienić ewentualne wyjątki.

Tak.

Jako wyjątek można ew. wskazać umieszczenie u jednego z rodziców.

2 Jeżeli wymagane jest uprzednie zasięgnięcie opinii i uzyskanie zgody, do którego organu należy się zwrócić o opinię i zgodę?

Z wnioskiem o wydanie zgody należy zwrócić się do organu centralnego, który przekaże go do właściwego sądu. Wniosek powinien być przetłumaczony na język polski.

3 Proszę krótko opisać procedurę konsultacji i uzyskania zgody (w tym wymagane dokumenty, terminy, procedury i inne istotne szczegóły).

Wniosek powinien zawierać niezbędne dokumenty, opinie i informacje dotyczące dziecka, w szczególności dotyczące jego sytuacji rodzinnej, stanu zdrowia i szczególnych potrzeb. Dodatkowo powinien wskazywać sposób sprowadzenia dziecka do Rzeczypospolitej Polskiej i zasady pokrycia kosztów jego sprowadzenia, a gdy umieszczenie ma nastąpić na czas określony – także sposobu powrotu i zasad pokrycia kosztów powrotu dziecka.

W przedmiocie wniosku o umieszczenie sąd rozstrzyga w drodze postanowienia. Udzielenie zgody może nastąpić po ustaleniu, że takie umieszczenie odpowiada dobru dziecka oraz że dziecko posiada istotne związki z Rzeczpospolitą Polską albo jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozpoznanie wniosku następuje w terminie miesiąca od dnia jego wpływu do sądu.

Przed wydaniem rozstrzygnięcia, sąd zasięga opinii właściwego miejscowo organu pomocy społecznej.

4 Co zgodnie z prawem krajowym rozumie się przez „rodzinę zastępczą”?

Rodzina zastępcza jest to forma opieki nad dzieckiem, którego biologiczni rodzice są nieznanymi, albo pozbawieni władzy rodzicielskiej lub którym ją ograniczono. Zgodnie z polskim prawem, rodziną zastępczą może zostać małżeństwo lub osoba samotna.

Istnieją różne rodzaje rodzin zastępczych. Dzieli się one na:

Spokrewnione z dzieckiem – rodzina, którą łączy stosunek pokrewieństwa z dzieckiem (dziadkowie, pełnoletnie rodzeństwo),

Niezawodowe – które z dzieckiem wiąże dalszy stosunek pokrewieństwa (np. wujostwo, kuzynostwo) lub żaden.

Zawodowe – niespokrewnione z dzieckiem, które dzielą się na:

specjalistyczne – w których umieszcza się dzieci niedostosowane społecznie albo dzieci z różnymi dysfunkcjami, problemami zdrowotnymi, wymagające szczególnej opieki i pielęgnacji. W rodzinie tej może wychowywać się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci,

pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – umieszcza się nie więcej niż 3 dzieci na pobyt okresowy do czasu unormowania sytuacji życiowej dziecka, na okres 4 miesięcy, nie dłużej niż do 8 miesięcy.

Rodzinne domy dziecka – w których umieszczonych może być, w tym samym czasie nie więcej niż 8 wychowanków.

5 Czy pojęcie „rodziny zastępczej” obejmuje bliskich dziecka? Jeśli tak, proszę podać, których.

Tak, znaczna liczba opiekunów zastępczych w Polsce jest spokrewniona z dzieckiem. W kwestii dotyczącej stopnia pokrewieństwa polskie przepisy nie przewidują żadnych ograniczeń.

Ostatnia aktualizacja: 03/01/2022

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Transgraniczne umieszczanie dzieci, w tym w rodzinach zastępczych - Słowacja

1 Czy na mocy prawa krajowego istnieje obowiązek uprzedniego zasięgnięcia opinii i uzyskania zgody przed transgranicznym umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej? Proszę wymienić ewentualne wyjątki.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej wymaga uzyskania zgody. Po otrzymaniu wniosku o udzielenie zgody na transgraniczne umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej Ośrodek Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci i Młodzieży – jako właściwy organ wyznaczony na potrzeby art. 56 – każdorazowo zasięga opinii Centralnego Urzędu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny pełniącego funkcję podmiotu odpowiedzialnego za ochronę dobra dzieci i ich ochronę prawną oraz za sprawowanie nad nimi opieki społecznej.

2 Jeżeli wymagane jest uprzednie zasięgnięcie opinii i uzyskanie zgody, do którego organu należy się zwrócić o opinię i zgodę?

Zalecenie eksperckie wydane przez urząd centralny jest wiążące dla ośrodka.

3 Proszę krótko opisać procedurę konsultacji i uzyskania zgody (w tym wymagane dokumenty, terminy, procedury i inne istotne szczegóły).

Ośrodek zwraca się o przekazanie odpowiednich informacji i stosownej dokumentacji na temat procedury, a następnie zasięga opinii urzędu centralnego w kwestii umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Jeżeli dziecko ma zostać umieszczone w placówce opieki nad dziećmi, zadanie urzędu centralnego polega na zapewnieniu dziecku miejsca w odpowiedniej placówce opieki nad dziećmi na Słowacji.

Następnie urząd centralny przekazuje ośrodkowi zalecenie w danej sprawie, a jeżeli dziecko ma zostać umieszczone w placówce opieki nad dziećmi, wskazuje konkretną placówkę, w której należy je umieścić.

Co do zasady ośrodki zwraca się o przekazywanie mu informacji i dokumentów dotyczących postępowania sądowego i orzeczeń wydanych już przez sądy w odniesieniu do członków rodziny dziecka, a także informacji na temat przesłanek umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, opinii psychologów lub pracowników socjalnych oraz wszelkich innych specjalistów.

4 Co zgodnie z prawem krajowym rozumie się przez „rodzinę zastępczą”?

Ustawa nr 36/2005 o rodzinie stanowi, że jeżeli jedno z rodziców nie wywiązuje się z obowiązku sprawowania opieki nad małoletnim dzieckiem lub nie jest w stanie sprawować takiej opieki i jeżeli leży to w interesie małoletniego dziecka, sąd może postanowić o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej spełniającej stosowne wymogi osoby fizycznej zainteresowanej pełnieniem funkcji rodzica zastępczego. Rodzic zastępczy jest zobowiązany do objęcia małoletniego dziecka taką samą opieką, jaką zapewniają rodzice. Rodzic zastępczy ma prawo do reprezentowania małoletniego dziecka i do sprawowania zarządu jego majątkiem wyłącznie w bieżących sprawach życia codziennego. Jeżeli małoletnie dziecko objęto pieczą zastępczą, jego rodzice mogą wykonywać prawa i obowiązki rodzicielskie wyłącznie w zakresie, w jakim nie wchodziły one w zakres odpowiedzialności rodzica zastępczego. Jeżeli rodzic zastępczy uważa, że decyzja w kwestii o fundamentalnym znaczeniu dla małoletniego dziecka podjęta przez jego opiekuna prawnego nie służy dobru tego dziecka, może wystąpić do sądu o weryfikację tej decyzji. Rodzice mają prawo do utrzymywania kontaktów z małoletnim dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej. Jeżeli rodzice dziecka i jego rodzic zastępczy nie są w stanie osiągnąć porozumienia w kwestii wykonywania tego prawa, zaistniały spór rozstrzyga sąd na wniosek jednego z rodziców lub rodzica zastępczego. Podejmując decyzję o umieszczeniu małoletniego dziecka w pieczy zastępczej, sąd ustala kwotę alimentów należnych od rodziców lub innych osób fizycznych zobowiązanych do lożenia na utrzymanie dziecka i zobowiązuje te osoby do wpłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka do organu odpowiedzialnego za ochronę dobra dzieci i ich ochronę prawną.

Poza pieczą zastępczą w prawie słowackim przewidziano również inną formę opieki zastępczej (*náhradná osobná starostlivosť* – „zastępcza opieka osobista”), której nie uznaje się jednak za pieczę zastępczą. W przypadku podjęcia decyzji o objęciu małoletniego dziecka zastępczą opieką osobistą, sąd powierza taką opiekę w pierwszej kolejności osobom bliskim małoletniego dziecka, o ile spełniają one stosowne warunki.

5 Czy pojęcie „rodziny zastępczej” obejmuje bliskich dziecka? Jeśli tak, proszę podać, których.

Więzi rodzinnych ani stopnia pokrewieństwa nie bierze się pod uwagę podczas oceny rodzica zastępczego. W niektórych przypadkach w pieczy zastępczej można jednak również umieścić dziecko spokrewnione z rodzicem zastępczym, jeżeli rodzic zastępczy spełnia obowiązujące wymogi prawne – w takiej sytuacji pojęcie „rodziny zastępczej” może również obejmować osoby bliskie.

Ostatnia aktualizacja: 30/07/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Transgraniczne umieszczanie dzieci, w tym w rodzinach zastępczych - Szwecja

1 Czy na mocy prawa krajowego istnieje obowiązek uprzedniego zasięgnięcia opinii i uzyskania zgody przed transgranicznym umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej? Proszę wymienić ewentualne wyjątki.

Umieszczenie dziecka w domu innym niż jego własny dom wymaga uprzedniego zasięgnięcia opinii i uzyskania zgody. Jeżeli dziecko ma zostać umieszczone u swoich rodziców lub osób sprawujących nad nim pieczę, uprzednie zasięgnięcie opinii i uzyskanie zgody nie jest wymagane.

2 Jeżeli wymagane jest uprzednie zasięgnięcie opinii i uzyskanie zgody, do którego organu należy się zwrócić o opinię i zgodę?

Organ socjalny gminy, w której dziecko ma zostać umieszczone.

3 Proszę krótko opisać procedurę konsultacji i uzyskania zgody (w tym wymagane dokumenty, terminy, procedury i inne istotne szczegóły).

Niezbędnym wymogiem, który należy spełnić, aby uzyskać zgodę, jest przeprowadzenie oceny przez radę opieki społecznej i potwierdzenie przez nią, że umieszczenie w pieczy zastępczej służy dobru dziecka. Punktem wyjścia do jakiegokolwiek oceny służącej ustaleniu, czy umieszczenie w pieczy zastępczej służy dobru dziecka, powinno być potwierdzenie związku dziecka ze Szwecją, np. określenie, czy dziecko utrzymuje kontakty społeczne z rodzicami lub osobami bliskimi w Szwecji lub czy jego pochodzenie narodowe lub kulturowe jest powiązane ze Szwecją. Te same zasady stosuje się odpowiednio w odniesieniu do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej za granicą. Dodatkowym wymogiem, który należy spełnić, aby uzyskać zgodę na umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w Szwecji lub aby uzyskać decyzję w sprawie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej za granicą, jest ustalenie nastawienia dziecka do planowanego umieszczenia w pieczy zastępczej – w zakresie, w jakim jest to możliwe. Ponadto zatwierdzenie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej przez radę opieki społecznej jest uzależnione od wyrażenia zgody na zastosowanie tego środka przez opiekuna dziecka lub, jeżeli dziecko

ukończyło 15. rok życia, przez samo dziecko. Przed udzieleniem zgody na umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej należy zbadać warunki panujące w domu danej osoby i warunki opieki domowej, a w przypadkach, w których jest to wymagane, dziecko musi dysponować dokumentem pobytowym. Rada opieki społecznej powinna niezwłocznie przeprowadzić analizę na potrzeby ewentualnego udzielenia zgody i zakończyć ją najpóźniej w ciągu czterech miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach termin na przeprowadzenie analizy może zostać przedłużony. Aby można było przeprowadzić analizę, organ państwa trzeciego ma obowiązek wskazać w aktach sprawy konkretny dom, którego dotyczy wniosek o umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej. Rada pomocy społecznej, która zatwierdziła umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w Szwecji, nie jest odpowiedzialna za pokrycie jakichkolwiek poniesionych w związku z tym kosztów, np. kosztów utrzymania dziecka lub kosztów ponoszonych przez gospodarstwo domowe rodzica zastępczego.

4 Co zgodnie z prawem krajowym rozumie się przez „rodzinę zastępczą”?

Ustawodawstwo szwedzkie nie zawiera definicji pojęcia „rodziny zastępczej”. Dzieci można jednak umieścić w domu zastępczym. Zgodnie z definicją przedstawioną w rozdziale 3 § 2 rozporządzenia w sprawie usług społecznych (2001:937) „dom zastępczy” oznacza gospodarstwo domowe, które – działając w imieniu rady pomocy społecznej – sprawuje stałą pieczę nad dzieckiem i dba o jego edukację lub które sprawuje pieczę i opiekę nad osobami dorosłymi i które nie prowadzi działalności w celach zarobkowych.

5 Czy pojęcie „rodziny zastępczej” obejmuje bliskich dziecka? Jeśli tak, proszę podać, których.

Pojęcie „domu zastępczego” przewidziane w ustawodawstwie szwedzkim obejmuje wszystkie osoby bliskie dziecku. Umieszczenie dziecka w domu należącym do jednego z jego rodziców lub do innej osoby sprawującej nad nim pieczę nie wymaga jednak uzyskania zgody rady pomocy społecznej ani wydania żadnej konkretnej decyzji przez tę radę.

Ostatnia aktualizacja: 27/07/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Transgraniczne umieszczenie dzieci, w tym w rodzinach zastępczych - Anglia i Walia

1 Czy na mocy prawa krajowego istnieje obowiązek uprzedniego zasięgnięcia opinii i uzyskania zgody przed transgranicznym umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej? Proszę wymienić ewentualne wyjątki.

Aby państwo – za pośrednictwem organu samorządu terytorialnego – mogło umieścić dziecko w pieczy zastępczej, musi działać zgodnie z przepisami [§ 20 ustawy z 1989 r. o dzieciach](#). Kwestie te regulują przepisy art. 20, zgodnie z którym organ samorządu terytorialnego może umieścić dziecko w pieczy w określonych okolicznościach, albo przepisy art. 31 dotyczące postanowienia w przedmiocie pieczy wydanego przez sąd. Przy podejmowaniu wszelkich decyzji dotyczących umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej zgodnie z prawem angielskim organy samorządu terytorialnego kierują się przede wszystkim dobrem dziecka. [Rozporządzenie z 2010 r. dotyczące planowania pieczy, umieszczania w pieczy i przeglądu spraw dotyczących pieczy – Anglia](#) („rozporządzenie z 2010 r.”) stanowi, że w przypadku dzieci, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej przez organ samorządu terytorialnego, plan sprawowania pieczy powinien – w miarę możliwości – zostać uzgodniony między odpowiedzialnym organem a dowolnym z rodziców dziecka lub dowolną osobą niebędącą rodzicem dziecka, która wykonuje władzę rodzicielską, a w braku takiej osoby – przez osobę opiekującą się dzieckiem bezpośrednio przed przyjęciem środków w zakresie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej przez odpowiedzialny organ. Jeżeli chodzi o dzieci, które ukończyły 16. rok życia i które zgodziły się na przyjęcie ich przez organ samorządu terytorialnego, w rozporządzeniu z 2010 r. ustanowiono wymóg uzgodnienia planu sprawowania pieczy bezpośrednio z takim dzieckiem.

Jeżeli chodzi o porozumienia spełniające kryteria określone w definicji pojęcia prywatnej pieczy zastępczej, organ samorządu terytorialnego musi ustalić, czy pieczę będzie w zadowalającym stopniu służyć dobru dziecka i ochronie jego interesu, i powinien określić stosowność wszystkich porozumień w zakresie prywatnej pieczy zastępczej zgodnie z obowiązkami spoczywającymi na nim na mocy art. 67 ustawy z 1989 r. o dzieciach. Dlatego też [rozporządzenie z 2005 r. dotyczące prywatnych rozwiązań w zakresie pieczy zastępczej nad dziećmi](#) („rozporządzenie z 2005 r.”) stanowi, że prywatny opiekun zastępczy musi poinformować organ samorządu terytorialnego o rozpoczęciu wykonywania porozumienia z co najmniej sześciotygodniowym wyprzedzeniem, przy czym jeżeli porozumienie ma zacząć obowiązywać w ciągu najbliższych sześciu tygodni, właściwy organ samorządu terytorialnego należy powiadomić o nim niezwłocznie. Każda osoba biorąca udział w prywatnym sprawowaniu pieczy nad dzieckiem powinna jak najszybciej poinformować organ samorządu terytorialnego o przyjęciu porozumienia w tym zakresie. Przedstawiciele organu samorządu terytorialnego muszą odwiedzić lokal mieszkalny i porozmawiać z kandydatami na prywatnych opiekunów zastępczych, członkami gospodarstwa domowego i dzieckiem oraz, w miarę możliwości, porozmawiać z rodzicami dziecka oraz wszelkimi innymi osobami wykonującymi władzę rodzicielską wobec dziecka. Organ samorządu terytorialnego ma obowiązek ustalić, w miarę możliwości, czy spełnionych jest szereg szczegółowych warunków opisanych w załącznikach do rozporządzenia z 2005 r.

2 Jeżeli wymagane jest uprzednie zasięgnięcie opinii i uzyskanie zgody, do którego organu należy się zwrócić o opinię i zgodę?

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej przez organ samorządu terytorialnego procedurę konsultacji i udzielania zgody przeprowadza się zgodnie z art. 20 ustawy z 1989 r. o dzieciach, tj. umieszczenie uzgadnia się z rodzicami lub innymi osobami wykonującymi władzę rodzicielską wobec dziecka, jeżeli spełniono kryteria związane z przyjęciem dziecka. Ewentualnie dziecko może zostać umieszczone w pieczy zastępczej przez organ samorządu terytorialnego zgodnie z postanowieniem sądu. W obydwu tych przypadkach organ samorządu terytorialnego ma obowiązek zapewnić zgodność z ustawą z 1989 r. o dzieciach oraz, w szczególności, z rozporządzeniem z 2010 r. Organy samorządu terytorialnego dążą do możliwie jak najszybszego uzgodnienia planu sprawowania pieczy określającego, w jaki sposób organ samorządu terytorialnego będzie zaspokajał potrzeby dziecka wspólnie z jego rodzicami lub dowolnymi innymi osobami wykonującymi władzę rodzicielską wobec dziecka, a także wspólnie z dzieckiem w przypadkach, w których będzie to uzasadnione z uwagi na jego wiek.

Jeżeli chodzi o prywatne porozumienie w zakresie sprawowania pieczy zastępczej, prywatny opiekun zastępczy staje się odpowiedzialny za sprawowanie codziennej opieki nad dzieckiem w sposób służący dobru dziecka i ochronie jego interesu. Nadrzędna odpowiedzialność za dbałość o dobro i ochronę interesu dziecka objętego prywatną pieczą zastępczą spoczywa na jednym z jego rodziców lub na innej osobie wykonującej władzę rodzicielską wobec dziecka. Organy samorządu terytorialnego formalnie nie zatwierdzają ani nie rejestrują prywatnych opiekunów zastępczych. Organy samorządu terytorialnego są jednak zobowiązane do upewnienia się, że prywatna pieczę zastępcza, która jest lub ma być sprawowana na ich terytorium, służy dobru dziecka i ochronie jego interesu. Odpowiedzialność prawna za dziecko objęte prywatną pieczą zastępczą spoczywa na organie samorządu terytorialnego, na którego terytorium dziecko zamieszkuje. W rozporządzeniu z 2005 r. na rodziców lub na osobę wykonującą władzę rodzicielską, a także na prywatnych opiekunów zastępczych i wszelkie inne osoby zaangażowane (bezpośrednio lub pośrednio) w objęcie dziecka prywatną pieczą zastępczą nałożono obowiązek powiadomienia organu samorządu terytorialnego o proponowanym lub faktycznym porozumieniu w przedmiocie pieczy zastępczej. Ponadto specjaliści w dziedzinie edukacji i zdrowia oraz inni specjaliści również powinni powiadomić organ samorządu terytorialnego o porozumieniu w przedmiocie pieczy zastępczej, o którym się dowiedzieli, jeżeli podejrzewają, że organ samorządu terytorialnego nie został lub nie zostanie powiadomiony o tym porozumieniu.

3 Proszę krótko opisać procedurę konsultacji i uzyskania zgody (w tym wymagane dokumenty, terminy, procedury i inne istotne szczegóły).

Jeżeli chodzi o umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej przez organ samorządu terytorialnego, w rozporządzeniu z 2010 r. wyznaczono terminy na podjęcie określonych czynności w ramach procesu planowania pieczy, ale nie termin na zgłoszenie decyzji dotyczącej umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Plan sprawowania pieczy sporządza się przed pierwszym umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej przez odpowiedzialny organ lub, jeżeli okaże się to trudne do zrealizowania w praktyce, w terminie dziesięciu dni roboczych od dnia rozpoczęcia pierwszego umieszczenia w pieczy zastępczej. Plan sprawowania pieczy podlega przeglądowi i jest objęty nadzorem sprawowanym przez niezależnego urzędnika rewidującego. Odpowiedzialny organ dokonuje w pierwszej kolejności przeglądu sprawy dotyczącej dziecka w terminie 20 dni roboczych od dnia objęcia tego dziecka opieką. Drugi przegląd przeprowadza się najpóźniej po upływie trzech miesięcy od zakończenia pierwszego przeglądu, przy czym kolejne przeglądy odbywają się w maksymalnie sześciomiesięcznych odstępach. Przeglądy przeprowadza pracownik socjalny przypisany do dziecka (wyznaczony przez odpowiedzialny organ) – w ich ramach należy wykazać, że zasięgnięto opinii dziecka oraz opinii pozostałych zaangażowanych osób, w tym opiekunów zastępczych, pracowników szkoły lub przedszkola, do których uczęszcza dziecko, lekarza lub – w stosownych przypadkach – dowolnej innej istotnej osoby.

W rozporządzeniu z 2005 r. wyznaczono terminy na dokonanie zgłoszenia, przeprowadzenie oceny i ustawiczne wywiązywanie się przez organy samorządu terytorialnego ze spoczywającego na nich obowiązku upewnienia się, że prywatna piecza zastępcza sprawowana na ich terytorium służy dobru dziecka i ochronie jego interesu. Jeżeli chodzi o kwestie związane z powiadamianiem, osoba wyrażająca gotowość do pełnienia funkcji prywatnego opiekuna zastępczego dziecka powiadamia właściwy organ samorządu terytorialnego o tym fakcie co najmniej 6 tygodni przed planowaną datą rozpoczęcia wykonywania porozumienia w przedmiocie prywatnej pieczy zastępczej lub niezwłocznie, jeżeli wykonywanie takiego porozumienia ma rozpocząć się w ciągu 6 tygodni. Ponadto każdy – w tym jedno z rodziców lub inna osoba wykonująca władzę rodzicielską wobec dziecka, niezależnie od tego, czy jest ona (bezpośrednio lub pośrednio) zaangażowana w proces obejmowania dziecka prywatną pieczą zastępczą, czy też nie – jest zobowiązany do powiadomienia właściwego organu samorządu terytorialnego o porozumieniu jak najszybciej po jego zawarciu. Organ samorządu terytorialnego odwiedza miejsce, w którym porozumienie w przedmiocie prywatnej pieczy zastępczej ma być realizowane, w terminie 7 dni od dnia otrzymania powiadomienia dotyczącego tego porozumienia. Organ samorządu terytorialnego oceni zawarte lub proponowane porozumienie. Organy samorządu terytorialnego będą następnie przeprowadzały wizyty następcze. W pierwszym roku obowiązywania porozumienia wizyty powinny odbywać się przynajmniej raz na sześć tygodni, natomiast w drugim roku i kolejnych latach obowiązywania porozumienia – przynajmniej raz na dwaście tygodni.

4 Co zgodnie z prawem krajowym rozumie się przez „rodzinę zastępczą”?

Zgodnie z ustawodawstwem angielskim rodzina zastępcza to podmiot, w którym organ samorządu terytorialnego umieszcza dziecko podlegające pieczy rodzica zastępczego zatwierdzonego przez zarejestrowaną agencję świadczącą usługi pieczy zastępczej po przeprowadzeniu oceny odpowiedności tego rodzica oraz jego gospodarstwa domowego. Rodzina zastępcza odpowiada za sprawowanie pieczy zastępczej nad dzieckiem lub osobą młodą podlegającymi opiece państwa. Agencja może ocenić i zatwierdzić dowolną osobę, którą uzna za odpowiednią. W ramach przeprowadzanej oceny agencja rozważa potencjalny wpływ wszystkich członków gospodarstwa domowego na proces sprawowania pieczy lub ich potencjalny wkład w ten proces. Wszyscy członkowie gospodarstwa domowego, którzy nie zostali zatwierdzeni pod kątem sprawowania pieczy, podlegają kontrolom policyjnym, których wyniki mogą wywrzeć wpływ na ocenę odpowiedności danego gospodarstwa domowego.

Ponadto w sytuacji, gdy dziecko poniżej 16. roku życia (poniżej 18. roku życia w przypadku osób niepełnosprawnych) jest objęte pieczą przez osobę niebędącą jej rodzicem, osobą wykonującą wobec niego władzę rodzicielską ani osobą bliską (zgodnie z definicją przedstawioną w art. 105 ustawy z 1989 r. o dzieciach – tj. dziadkiem, babką, bratem, siostrą, wujem/stryjem lub ciotką/stryjenką (z którymi wiąże dziecko więzy pokrewieństwa, pokrewieństwa przyrodniego lub powinowactwa) lub przybrany rodzicem, który nie będzie pełnił funkcji prywatnego opiekuna zastępczego) i zamieszkuje z tą osobą w swoim własnym domu, prywatną pieczę zastępczą sprawuje się zgodnie z art. 66 ustawy z 1989 r. o dzieciach. Dziecka nie uznaje się za objęte prywatną pieczą zastępczą, jeżeli osoba sprawująca nad nim pieczę robiła to krócej niż 28 dni i nie zamierza robić tego dalej. Wyjątki od tej definicji przedstawiono w załączniku 8 do ustawy z 1989 r. o dzieciach. O ile osoba młoda nie jest osobą niepełnosprawną w rozumieniu ustawy z 1989 r. o dzieciach, osoba taka przestaje być objęta pieczą zastępczą po ukończeniu 16. roku życia, przy czym jeżeli warunki jej życia nie uległy zmianie, opieka ustawowa (☞ **Wytuczne dotyczące prywatnej pieczy zastępczej zmieniające wytyczne do ustawy z 1989 r. o dzieciach**) będzie kontynuowana, a porozumienie w zakresie pieczy zastępczej przekształci się w nieformalną opiekę sprawowaną przez członków rodziny i przyjaciół.

Prywatny opiekun zastępczy staje się odpowiedzialny za sprawowanie codziennej opieki nad dzieckiem. Rodzice dziecka nadal wykonują względem niego władzę rodzicielską. Organ samorządu terytorialnego formalnie nie zatwierdza ani nie rejestruje prywatnego opiekuna zastępczego. Organ samorządu terytorialnego właściwy dla miejsca zamieszkania dziecka ma jednak obowiązek upewnić się, że prywatna piecza zastępcza, która jest lub ma być sprawowana na jego terytorium, służy dobru dziecka i ochronie jego interesu. W ramach tej oceny organ samorządu terytorialnego bada odpowiedność wszystkich aspektów związanych z porozumieniem w przedmiocie prywatnej pieczy zastępczej zgodnie z rozporządzeniem z 2005 r. Jeżeli organ samorządu terytorialnego nie upewni się, że prywatna piecza zastępcza, która jest lub ma być sprawowana na jego terytorium, służy dobru dziecka i ochronie jego interesu, podejmuje działania na rzecz zagwarantowania dziecku możliwości zamieszkiwania z jednym z rodziców (lub z inną osobą wykonującą względem niego władzę rodzicielską) lub z osobą bliską i rozważa, czy w danym przypadku konieczne jest skorzystanie z któregośkolwiek z uprawnień przysługujących mu względem dziecka zgodnie z przepisami ustawy.

5 Czy pojęcie „rodziny zastępczej” obejmuje bliskich dziecka? Jeśli tak, proszę podać, których.

Jeżeli chodzi o umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej przez państwo za pośrednictwem organów samorządu terytorialnego, wyłącznie w przypadku, gdy osoby bliskie zostały poddane procesowi oceny pod kątem zdolności do sprawowania pieczy zastępczej i zatwierdzone jako odpowiedni opiekunowie zastępczy przez panel ds. pieczy zastępczej powołany przez dostawcę usług w zakresie pieczy zastępczej. Tego rodzaju opiekunowie zastępczy, określane jako opiekunowie zastępczy będący „członkami rodziny i przyjaciółmi”, stanowią około 18% wszystkich opiekunów zastępczych w Anglii. Poddaje się ich mniej rygorystycznej ocenie i choć otrzymują wsparcie finansowe na pokrycie kosztów sprawowania opieki nad dzieckiem lub dziećmi, nie oczekuje się od nich objęcia pieczą zastępczą dzieci, które nie są względem nich osobami bliskimi. Funkcję takiego opiekuna zastępczego może pełnić każda osoba spokrewniona albo związana z dzieckiem.

Jeżeli chodzi o prywatną pieczę zastępczą, prywatny opiekun zastępczy może być członkiem dalszej rodziny, np. kuzynem lub cioteczną babką. Osoba będąca osobą bliską w rozumieniu definicji osoby bliskiej przedstawionej w ustawie z 1989 r. o dzieciach, tj. dziadek, babka, brat, siostra, wuj/stryjek lub ciotka/stryjenka (z którymi wiąże dziecko więzy pokrewieństwa, pokrewieństwa przyrodniego lub powinowactwa) lub przybrany rodzic, nie będzie jednak uznawana za prywatnego opiekuna zastępczego. Prywatny opiekun zastępczy może być przyjacielem rodziny, rodzicem przyjaciela dzieci lub osobą wcześniej nieznaną rodzinie dziecka gotową do objęcia go prywatną pieczą zastępczą. Należy jednak podkreślić, że porozumienie w przedmiocie pieczy zastępczej może mieć miejsce wówczas, gdy dziecko nie ukończyło 16. roku życia (18. roku życia, w przypadku gdy jest osobą niepełnosprawną) i korzystało z opieki i miejsca zamieszkania przez okres co najmniej 28 dni.

Ostatnia aktualizacja: 02/08/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w

tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Transgraniczne umieszczanie dzieci, w tym w rodzinach zastępczych - Irlandia Północna

1 Czy na mocy prawa krajowego istnieje obowiązek uprzedniego zasięgnięcia opinii i uzyskania zgody przed transgranicznym umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej? Proszę wymienić ewentualne wyjątki.

Tak – w art. 26 [rozporządzenia z 1995 r. w sprawie dzieci dla Irlandii Północnej](#) (rozporządzenie w sprawie dzieci) przewidziano wymóg, aby przy podejmowaniu decyzji w sprawie dziecka ustalić, jakie są życzenia i odczucia dziecka, jego rodziców, innych osób wykonujących władzę rodzicielską lub dobrowolnej innej odpowiedniej osoby, oraz należy z uwzględnieniem tych życzeń i odczuć, kierując się dobrem dziecka.

2 Jeżeli wymagane jest uprzednie zasięgnięcie opinii i uzyskanie zgody, do którego organu należy się zwrócić o opinię i zgodę?

Ustawodawstwo Irlandii Północnej zasadniczo odzwierciedla [przepisy ustawy o dzieciach z 1989 r.](#) obowiązującej w Anglii i Walii. Wyróżnia się trzy kategorie:

- porozumienia nieformalne – porozumienia między rodzicami a osobami bliskimi zawierane bez udziału służb społecznych;
- porozumienia dobrowolne – porozumienia między rodzicami a organem samorządu terytorialnego (zob. art. 21 i 27 rozporządzenia w sprawie dzieci);
- postanowienie w przedmiocie opieki – uzyskanie tego postanowienia wiąże się z koniecznością wystąpienia do sądu (zob. art. 27 i 50 rozporządzenia w sprawie dzieci).

Prywatne porozumienia w przedmiocie pieczy zastępczej są podobne do porozumień zawieranych w Anglii i Walii (zob. zakładka dotycząca Anglii i Walii).

3 Proszę krótko opisać procedurę konsultacji i uzyskania zgody (w tym wymagane dokumenty, terminy, procedury i inne istotne szczegóły).

Udostępniono zbiór formularzy ułatwiających wymianę/przekazywanie informacji w przypadku objęcia dziecka lub osoby młodej opieką oraz na potrzeby regularnej oceny.

4 Co zgodnie z prawem krajowym rozumie się przez „rodzinę zastępczą”?

W rozporządzeniu w sprawie dzieci nie ustanowiono definicji „rodziny”. Zgodnie z tym rozporządzeniem umieszczenie dziecka u „zakwalifikowanego rodzica zastępczego” oznacza umieszczenie dziecka w rodzinie, u osoby bliskiej lub u dowolnej innej osoby uznanej za odpowiednią zgodnie z art. 27 ust. 3 rozporządzenia.

5 Czy pojęcie „rodziny zastępczej” obejmuje bliskich dziecka? Jeśli tak, proszę podać, których.

Zgodnie z art. 27 ust. 2 lit. a) rozporządzenia w sprawie dzieci dziecko można umieścić:

- (i) w rodzinie,
- (ii) u osoby bliskiej lub
- (iii) u dowolnej innej odpowiedniej osoby.

Zgodnie z definicją przedstawioną w art. 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie dzieci termin „osoba bliska” w odniesieniu do dziecka oznacza dziadka lub babkę, brata, siostrę, wuja/stryja lub ciotkę/stryjenkę (z którymi wiąże dziecko więzy pokrewieństwa, pokrewieństwa przyrodniego, powinowactwa lub więzy wynikające ze związku partnerskiego), macochę lub ojczyma”.

Ostatnia aktualizacja: 05/08/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Transgraniczne umieszczanie dzieci, w tym w rodzinach zastępczych - Szkocja

1 Czy na mocy prawa krajowego istnieje obowiązek uprzedniego zasięgnięcia opinii i uzyskania zgody przed transgranicznym umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej? Proszę wymienić ewentualne wyjątki.

Prawo krajowe dotyczące opieki nad dzieckiem sprawowanej przez osobę bliską

W prawie przewidziano kilka rozwiązań pozwalających na umieszczenie szkockiego dziecka w pieczy u osoby bliskiej. Obejmują one:

a) zawarcie nieformalnego porozumienia

Dziecko może zostać umieszczone w pieczy krewnej lub osoby zaprzyjaźnionej (opiekun będący osobą bliską) w drodze porozumienia między jednym z rodziców a opiekunem będącym osobą bliską bez zgody i wiedzy państwa członkowskiego. Osoba bliska może zamieszkiwać w Szkocji lub w innym państwie.

b) umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej przez organ samorządu terytorialnego odpowiedzialny za dziecko (zgodnie z art. 25 [ustawy z 1995 r. o dzieciach – Szkocja](#))

W przypadku braku osoby zdolnej do sprawowania opieki nad dzieckiem lub w przypadku gdy jedno z rodziców dziecka zgodzi się na objęcie go opieką przez państwo członkowskie, przed podjęciem decyzji w sprawie przyszłości dziecka organ samorządu terytorialnego odpowiedzialny za dobro dziecka ma obowiązek ocenić potrzeby dziecka i uwzględnić opinię osób, których dotyczy sytuacja, w tym krewnej lub osoby zaprzyjaźnionej (opiekuna będącego osobą bliską), a także samego dziecka. Konieczne jest też zawarcie umowy na piśmie między opiekunem a organem samorządu terytorialnego.

Przeprowadza się przynajmniej kontrolę policyjną i badania lekarskie.

c) wydanie postanowienia po wysłuchaniu dziecka ([ustawa z 2011 r. o wysłuchaniu dzieci – Szkocja](#))

Po wysłuchaniu dziecka organ ds. wysłuchań (*children's hearing*) wskazuje organu samorządu terytorialnego odpowiedzialny za dziecko. Organem tym będzie zazwyczaj organ samorządu terytorialnego właściwy dla miejsca zamieszkania dziecka. Prawo do udziału w wysłuchaniu przysługuje rodzicom i innym osobom wykonującym władzę rodzicielską wobec dziecka. Mogą w nim również uczestniczyć inni bliscy dziecka.

Dziecko może zostać skierowane do organu ds. wysłuchań, który podejmie decyzję w sprawie miejsca jego pobytu. Decyzję organu można zaskarżyć do sądu lokalnego (*sheriff court*). W przypadku podjęcia decyzji o umieszczeniu dziecka u osoby bliskiej opiekun musi zostać uznany za osobę odpowiednią, musi dysponować wystarczającym majątkiem i musi wyrazić zgodę na sprawowanie pieczy nad dzieckiem.

2 Jeżeli wymagane jest uprzednie zasięgnięcie opinii i uzyskanie zgody, do którego organu należy się zwrócić o opinię i zgodę?

Za przeprowadzenie oceny opiekuna będącego osobą bliską odpowiada organ samorządu terytorialnego odpowiedzialny za opiekę nad dzieckiem. Jeżeli osoba bliska zamieszkuje na obszarze podlegającym właściwości innego organu samorządu terytorialnego, ocenę taką można przeprowadzić w porozumieniu z organem samorządu terytorialnego w miejscu zamieszkania opiekuna, jeżeli organ ten wyrazi na to zgodę.

Organ samorządu terytorialnego odpowiedzialny za dziecko będzie przeprowadzał stosowne kontrole oraz pozostanie odpowiedzialny za upewnienie się, że osoba bliska jest odpowiednia do pełnienia funkcji opiekuna. Może zaistnieć konieczność, aby organ samorządu terytorialnego odbył kilkakrotnie wizytę u osoby bliskiej lub oparł się na informacjach przekazanych przez organ samorządu terytorialnego właściwego dla miejsca zamieszkania osoby bliskiej.

Kluczowe jest, aby obydwa organy samorządu terytorialnego ściśle ze sobą współpracowały w celu zagwarantowania jak najdokładniejszej oceny.

Istnieje ryzyko, że w przypadku skrócenia oceny opiekun okaże się nieodpowiedni i potrzeby dziecka nie zostaną zaspokojone. Przeprowadzenie kompleksowej oceny jest również konieczne, aby zagwarantować, że dziecko i jego osoba bliska będą mogli korzystać z odpowiedniego wsparcia po rozpoczęciu zamieszkiwania w tym samym gospodarstwie domowym. Ocena taka będzie również konieczna w przypadku podjęcia decyzji o umieszczeniu dziecka w innym państwie.

3 Proszę krótko opisać procedurę konsultacji i uzyskania zgody (w tym wymagane dokumenty, terminy, procedury i inne istotne szczegóły).

W art. 11 [rozporządzenia z 2009 r. w sprawie dzieci objętych opieką – Szkocja](#) ustanowiono zasady ogólne, których powinny przestrzegać organy samorządu terytorialnego.

Organ samorządu terytorialnego nie może umieścić dziecka u opiekuna będącego osobą bliską, dopóki nie upewni się, że:

- umieszczenie w pieczy zastępczej służy dobru dziecka;
- umieszczenie dziecka u opiekuna będącego osobą bliską służy dobru dziecka;
- po przeprowadzeniu oceny, o której mowa w art. 10 ust. 3, potwierdzono, że opiekun będący osobą bliską jest odpowiednią osobą do sprawowania pieczy nad dzieckiem;
- opiekun będący osobą bliską zapoznał się ze wszystkimi udostępnionymi mu informacjami istotnymi z punktu widzenia wypełniania obowiązków spoczywających na nim zgodnie z art. 17 ust. 1–5 ustawy z 1995 r.;
- opiekun będący osobą bliską zawarł pisemną umowę z organem samorządu terytorialnego zgodnie z art. 12 oraz
- opiekun będący osobą bliską zawarł pisemną umowę z organem samorządu terytorialnego w kwestiach wyszczególnionych w załączniku 4.

Jeżeli chodzi o procedurę oceny, w przypadku decyzji krótkoterminowych przeprowadza się co najmniej kontrole policyjne i badania lekarskie, przy czym organ samorządu terytorialnego odpowiedzialny za dziecko przeprowadza pełną ocenę w przypadku konieczności podjęcia bardziej długoterminowych decyzji obejmujących okres do jednego roku. Ocena obejmuje ustalenie, czy opiekun jest odpowiednią osobą do sprawowania pieczy nad dzieckiem oraz czy dysponuje odpowiednimi warunkami lokalowymi do tego celu.

W modelu oceny stosowanym w kontekście opieki sprawowanej przez osobę bliską należy w równym stopniu uwzględnić potrzeby dziecka oraz zdolność opiekuna będącego osobą bliską do ich zaspokojenia. W związku z tym ocena ta powinna być powiązana z przeglądem wstępnych porozumień w następujących przedziałach czasowych:

- trzy dni,
- sześć tygodni,
- zakończenie oceny opiekuna będącego osobą bliską przed przeglądem sytuacji dziecka, który przeprowadza się po upływie 4,5 miesiąca.

4 Co zgodnie z prawem krajowym rozumie się przez „rodzinę zastępczą”?

W Szkocji za rodzinę zastępczą uznaje się co najmniej jedną osobę pełnoletnią, która została zakwalifikowana, zatwierdzona i zarejestrowana jako odpowiedni opiekun dla dziecka, które ma zostać objęte opieką, przez organ samorządu terytorialnego, prywatną agencję świadczącą usługi pieczy zastępczej lub agencję świadczącą takie usługi na zasadzie wolontariatu, które to agencje zarejestrowały się w Inspektoracie ds. Opieki i są poddawane corocznym kontrolom pod kątem spełniania krajowych standardów opieki.

5 Czy pojęcie „rodziny zastępczej” obejmuje bliskich dziecka? Jeśli tak, proszę podać, których.

Nie. W Szkocji tego rodzaju rozwiązanie określa się mianem *Kinship Care* (opieki sprawowanej przez osobę bliską). Opiekunem będącym osobą bliską w Szkocji może być:

- osoba, którą łączą z dzieckiem więzy pokrewieństwa lub powinowactwa bądź więzy wynikające ze związku partnerskiego, niezależnie od stopnia;
  - osoba znana dziecku, z którą dziecko nawiązało już wcześniej relację. Do takich osób zalicza się bliskich przyjaciół dziecka lub osoby, które dobrze znają dziecko dzięki utrzymywaniu z nim regularnych kontaktów i które mogą być postrzegane jako osoby należące do jego sieci kontaktów społecznych.
- Termin „osoba bliska” nie ogranicza się do żadnej konkretnej grupy ani kategorii osób.

Ostatnia aktualizacja: 03/08/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Transgraniczne umieszczanie dzieci, w tym w rodzinach zastępczych - Gibraltary

1 Czy na mocy prawa krajowego istnieje obowiązek uprzedniego zasięgnięcia opinii i uzyskania zgody przed transgranicznym umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej? Proszę wymienić ewentualne wyjątki.

Część VIIIa ustawy z 2009 r. o dzieciach transponuje konkretne procedury i obowiązki ratyfikowane na mocy konwencji haskiej z 1996 r. W konwencji przewidziano oczywiście współpracę między państwami w sprawach dotyczących obejmowania dzieci alternatywnymi mechanizmami opieki w kontekście transgranicznym, np. umieszczania dzieci w pieczy zastępczej lub obejmowania ich innymi długoterminowymi rozwiązaniami, które nie stanowią przysposobienia.

W szczególności w art. 93M ustawy z 2009 r. o dzieciach ustanowiono wymóg zgłoszenia organowi centralnemu w innym umawiającym się państwie sytuacji, w której agencja odpowiedzialna za kwestie związane z opieką rozważa możliwość umieszczenia dziecka w innym umawiającym się państwie (w rozumieniu art. 33 konwencji), lub zasięgnięcia opinii w kwestii takiego umieszczenia (zgodnie z art. 56 rozporządzenia Bruksela II bis).

Kwestie związane z udzielaniem zgody, kierowaniem do umieszczenia w pieczy zastępczej i procedurami, których należy przestrzegać, w bardzo dużym stopniu zależą od sytuacji i aktualnego statusu dziecka. Na przykład w sytuacji, w której planowane umieszczenie w pieczy zastępczej dotyczy dziecka, w odniesieniu do którego Sąd Najwyższy wydał już orzeczenie w przedmiocie opieki, zgodnie z rozdziałem IV konwencji uznanie lub wykonanie takiego orzeczenia będzie wymagało wszczęcia postępowania przed Sądem Najwyższym.

Ponadto art. 67 ustawy o dzieciach stanowi, że nikt nie może wywieźć dziecka objętego orzeczeniem w przedmiocie opieki z terytorium Gibraltaru bez pisemnej zgody wszystkich osób, którym powierzono wykonywanie władzy rodzicielskiej wobec dziecka, albo bez zezwolenia Sądu Najwyższego.

2 Jeżeli wymagane jest uprzednie zasięgnięcie opinii i uzyskanie zgody, do którego organu należy się zwrócić o opinię i zgodę?

Zobacz odpowiedź na poprzednie pytanie.

Art. 93K ustawy o opiece z 2009 r. stanowi, że organem pełniącym w Gibraltarze funkcję organu centralnego, o którym mowa w konwencji, jest w pierwszej instancji Minister Sprawiedliwości.

Do celów art. 24, 26 i 28 konwencji przyjmuje się, że odniesienie do „organu” obejmuje Sąd Najwyższy Gibraltaru.

Do celów art. 35 ust. 2 konwencji odniesienia do „organu” obejmują Agencję ds. Opieki.

3 Proszę krótko opisać procedurę konsultacji i uzyskania zgody (w tym wymagane dokumenty, terminy, procedury i inne istotne szczegóły).

W Gibraltarze stosowane są procedury przewidziane w konwencjach haskich oraz w ustanawiającym przepisy procesowe [rozporządzeniu z 2011 r. dotyczącym postępowań w sprawach rodzinnych dotyczących dzieci na podstawie konwencji haskiej z 1996 r.](#) w przypadku postępowań sądowych.

4 Co zgodnie z prawem krajowym rozumie się przez „rodzinę zastępczą”?

Ustawa z 2009 r. o dzieciach nie zawiera definicji rodziny zastępczej. W ustawie przewidziano natomiast definicje terminów „opiekun zastępczy” i „piecza zastępcza”.

„Opiekun zastępczy” oznacza osobę zatwierdzoną przez Agencję ds. Opieki do celów związanych ze sprawowaniem pieczy zastępczej.

„Piecza zastępcza” oznacza sprawowanie pieczy nad dzieckiem potrzebującym opieki przez osobę niebędącą jego rodzicem, rodzicem adopcyjnym, krewnym ani osobą, której przysługuje prawo do wykonywania władzy rodzicielskiej względem dziecka z innego tytułu.

5 Czy pojęcie „rodziny zastępczej” obejmuje bliskich dziecka? Jeśli tak, proszę podać, których.

Jeżeli pieczę nad dzieckiem sprawują krewni lub osoby bliskie zaprzyjaźnione, nie mówimy wówczas o „rodzinie zastępczej”, lecz o „umieszczeniu u rodziny /osób zaprzyjaźnionych”, co określa się również mianem „umieszczenia u osoby bliskiej”.

Ostatnia aktualizacja: 04/08/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.